بەناوی خودای بەخشندەو میهرەبان

بەناوی گەلەوە

پەرلەمانی کوردستان ـ عێراق

بەپێی برگەی (1 و 5) لە ماددەی (56)ی یاسای ژمارە (1)ی ساڵی 1992 ی هەموارکراو، و لەسەر داوای ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێم، پەرلەمانی کوردستان ـ عێراق لەدانیشتی ئاسایی ژمارە (6)ی رۆژی 2010/4/26 بڕیاری دەرچوواندنی ئەم یاسایەی دا:

یاسای ژمارە (2)ی ساڵی 2010

یاسای دەستەی گشتی هەرێمی کوردستان بۆ ئەو ناوچانەی ناکۆکییان لەسەرە

ماددەی یەکەم:

مەبەست لەم زاراوە و دەربڕینانەی خوارەوە ماناکانی بەرامبەریانە بۆ مەبەستی ئەم یاسایە:

یەکەم: هەرێم: هەرێمی کوردستان ـ عێراق.

دووەم: دەستە: دەستەی گشتی لە هەرێم بۆ ناوچە ناکۆکی لەسەرەکان.

سێیەم: ئەنجومەن: ئەنجومەنی دەستە.

چوارەم: سەرۆك: سەرۆکی دەستە.

پێنجەم: ناوچە ناکۆکی لەسەرەکان: ئەو ناوچانەن کە لە کوردستان ـ عێراق بە پێچەوانەی واقعی مێژوویی و جوگرافی دابڕێنراون و رێکارەکانی بەعەرەب کردن و گۆڕینی ناسنامەی نەتەوەیی لەلایەن رژێمی بەعسەوە دەیانگرێتەوە.

ماددەی دووەم:

یەکەم: بەپێی ئەم یاسایە دەستەیەك پێکدێ بەناوی (دەستە گشتی لە هەرێمی کوردستان بۆ ناوچە ناکۆکی لەسەرەکان)وە کەسایەتیەکی مەعنەوی و سەربەخۆیی دارایی و کارگێڕی هەیە و لەباری کارگێڕییەوە بە ئەنجومەنی وەزیرانەوە دەلکێ.

دووەم: بارەگای دەستە لە پارێزگای هەولێر پایتەختی هەرێم دەبێ و، ئەشێ نووسینگە لە پارێزگاکانی هەرێم و ناوچە ناکۆکی لەسەرەکان بکاتەوە.

ماددەی سێیەم:

دەستە ئەم ئەرکانەی خوارەوە لە ئەستۆ دەگرێت:

یەکەم: بەدواداچوونی جێبەجێ کردنی ئەو ماددە دەستووریانەی کە پەیوەندییان بە ناوچە ناکۆکی لەسەرەکانە بەهاوکاری و هەماهەنگی لەگەڵ لیژنەی باڵای جێبەجێ کردنی ماددەی 140 ی دەستووری عیراقی فیدراڵ و لایەنە پەیوەندیدارەکان.

دووەم: هەماهەنگی و هاریکاریی کردن لە ڕێگەی سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیرانەوە لەگەڵ دەستەڵاتەکانی فیدرالی لە هەموو کارێکی پەیوەندیدار بێ بە دابین کردنی مافەکانی گەلی کوردستان بۆ دووبارە نەخشەکێش کردنی سنووری کارگێڕیی هەرێم و قەرەبووکردنەوەی زیان لێکەتووان و لابردنی ئاسەوارەکانی سیاسەتی پاکتاوکردنی ڕەگەزیی و بەعەرەب کردن و کۆچ پێ کردنی بەزۆر.

سێیەم: هاریکاری و هەماهەنگی کردن لەگەڵ وەزارەتە پەیوەندیدارەکان بۆ ئاوەدانکردنەوە و پەرەپێدانی ناوچە دابڕاوەکان لە کوردستان ـ عێراق و بەدواداچوونی جێبەجێ کردنی پرۆژەکان تیایدا.

چوارەم: ڕێکخستن و بەدواداچوونی کاروباری کۆچ پێکراوان و دەرکراوان لەو ناوچانەی ناکۆکییان لەسەرە.

پێنجەم: کۆکردنەوەی و بەدیکۆمێنت کردنی بەڵگە و ڕووداوی مێژووی پەیوەندیدار بە ناوچە ناکۆکی لەسەرەکان.

ماددەی چوارەم:

دەستە سەرۆکێکی دەبێ بەپلەی وەزیر دادەمەزرێ و، خۆی سەرۆکی باڵایەتی و بەرپرسە لەکارەکانی و ئاراستەکردنی سیاسەتەکانی و سەرپەرشتی و چاودێری دەکات و لەوەوە و بەسەرپەرشتی ئەو هەموو بڕیار و فەرمان و ڕێنماییەك دەردەچێ و جێبەجێ دەکرێن، لەهەموو ئەو شتانەی کە پەوەندییان بە ئەرکی دەستە و دەسەڵاتەکانی و هەموو کاروبارە هونەری و دارایی و کارگێڕییەکانیەوە هەیە، ئەمەش بەپێی حوکمەکانی یاسا و، بەرپرسیشە لەبەردەم ئەنجومەنی وەزیران.

ماددەی پێنجەم:

یەکەم: ئەوەی بەسەرۆکی دەستە دادەمەزرێ پێویستە ئەم مەرجانەی لێ بێتەدی:

1- دەبێ دانیشتوانی کوردستان ـ عێراق بێت و لەهەرێم نیشتەجێ بێت.

2- دەبێ بەلانی کەم بڕوانامەی بەرایی زانکۆی هەبێت و لێهاتوویی و شارەزایی لەبواری پسپۆڕییەکەی خۆی هەبێت.

3- خوو و ڕەوشتی باش بێت و بەتاوانێکی ئابڕووبەر حوکم نەدرابێ.

4- بەشداریی لەو تاوانانە نەکردبێ کە ڕژێمی بەعس نەخشەی بۆ کێشا بێت یان کردبێتی لە عێراقدا.

دووەم: سەرۆك بەمەرسوومی هەرێمی و لەسەر پاڵاوتنی ئەنجومەنی وەزیران دادەمەزرێ.

ماددەی شەشەم:

یەکەم: دەستە لەم فەرمانگانەی خوارەوە پێکدێ و هەر فەرماگەیەکیش لەوانە لە لایەن فەرمانبەرێك بە پلەی بەڕێوەبەر گشتی کە بەڕێوە دەچێت خاوەن بڕوانامەی بەرایی زانکۆ لە بواری پسپۆڕیی فەرمانگەکەی و شارەزایی لە کارەکەیدا هەبێ بۆ ماوەیەك لە دە ساڵ کەمتر نەبێ و چەند فەرمانبەرێك یاریدەی دەدەن:

1- ەرمانگەی کارگێڕیی و دارایی.

2- فەرمانگەی یاسایی و لێکۆڵینەوەکان و دیکۆمێنت کردن.

3- فەرمانگەی پەیوەندیەکان و راگەیاندن.

4- فەرمانگەی ناوچە ناکۆکی لەسەرەکان.

دووەم: دەستە راوێژکاری دەبێ و ژمارەیان لە دووان کەمتر نەبێ.

سێیەم: ئەنجومەنی وەزیران بۆی هەیە هەر بەڕێوەبەرایەتیەك لە ناو پێکهاتەی دەستە بە پێی پێویستی کارەکەی لە نوێ دابمەزرێنێ یان لێکیان بدات یاخود هەڵیان وەشێنێتەوە.

ماددەی حەوتەم:

یەکەم: دەستە ئەنجومەنێکی دەبێ کە پێکدێ لە سەرۆك و بەڕێوەبەری فەرمانگەکانی دەستە لەگەڵ دوو ئەندامی راوێژکار و، سەرۆك بۆی هەیە داوای نوێنەری لایەنە پەیوەندیدارەکان لە وەزارەتەکان و فەرمانگەکانی هەرێم بکات بۆ ئامادە بوون لە کۆبوونەوەکانی ئەنجومەنی بە سیفەتی چاودێر و، مافی وتووێژیان دەبێ بەبێ ئەوەی مافی دەنگدانیان هەبێ.

دووەم: ئەنجومەن مانگانە کۆدەبێتەوە و سەرۆك بۆی هەیە لە کاتی پێویستدا داوای کۆبوونەوەیەکی کت وپڕ بکات و راسپاردەکان بە زۆرینەی دەنگی ئامادەبووان وەردگیرێن و لەکاتی یەکسانبوونی دەنگەکان ئەو لایەنە پەسند دەکرێ کە سەرۆك دەنگی لەگەڵدا دەدات.

سێیەم: پێویستە لەسەر سەرۆکی دەستە راپۆرتی دەوری هەر چوار مانگ جارێك لەسەر ئەرك و کارەکانی دەستە لەڕێگای ئەنجومەنی وەزیرانەوە پێشکەش بە پەرلەمانی کوردستان بکات.

ماددەی هەشتەم:

ئەنجومەنی وەزیران بۆی هەیە ئەرك و پسپۆرایەتییەکانی دەستە بە پێرەوێك دەستنیشان بکات.

ماددەی نۆیەم:

سەرۆکی دەستە بۆی هەیە رێنمایی پێویست بۆ ئاسانکاریی جێبەجێ کرنی حوکمەکانی ئەم یاسایە دەربچوێنێ.

ماددەی دەیەم:

کار بە هیچ دەقێکی یاسایی یا بڕیارێك ناکرێ گەر لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایە ناکۆك بێت.

ماددەی یازدەم:

پێویستە لەسەر ئەنجومەنی وەزیران و لایەنە پەیوەندیدارەکان ئەم یاسایە جێبەجێ بکەن.

ماددەی دوازدەم:

ئەم یاسایە لە رۆژی بلاوکردنەوەی لە رۆژنامەی فەرمی (وەقائیعی کوردستان) جێبەجێ دەکرێ.

محمد قادر عبدالله
(د. کەمال کەرکووکی)
سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان ـ عێراق

((هۆیە پێویستیەکانی دەرچوواندنی))

لەبەر ئەوەی دەستووری عێراقی فیدرال، بەرپرسیاریەتی گرتنە بەری هەنگاونانی پێویست بۆ جێبەجێ کردنی پێویستیەکانی جێبەجێ کردنی ماددەی (140)ی دەستووری عێراقی خستۆتە ئەستۆی حکومەتی فدرالی بۆ نەهێشتنی ئاسەوارەکانی تواندنەوەی نەتەوەیی و سیاسەتی بەعەرب کردن و بە زۆر کۆچ پێکردن و گۆڕینی ناسنامەی نەتەوەیی و، بەو هۆیەوە گەلێك ناوچە لە کوردستان دابڕێنران و بوونەتە ناوچەی ناکۆکی لەسەر و بۆ مەبەستی بەدواداچوون و جێبەجێ کردنی ماددە دەستوورییەکەی سەرەوە، ئەم یاسایە دەچووێنرا.

تێبینی: ئەم یاسایە بەبریاری ژمارە 2 ی سالی 2010 لەلایەن بەرێز سەرۆکی هەرێمی کوردستانەوە دەرچوێنرا.